

Sonja. — H. J.

r. J. H. Gun-
hij ons dat
uw verbeel-
waarwichtige
stijl nog niet
teeft, die de
nst. Ziezo,
we ons aan
n een boek,
aangename

eens aldus
an je geen
ik wilt lezen
en, geef dan
reiskoffer!
zee schetsen-
isleven. Zoo-
het goed, ook
n is als ver-
etjes in het
schreven.

lagboek. Een
esproken als
mij". En er
U hebt het al
nis-idylle. In
steert, spelen
eide gelieven
ten trant van
mijn gouden
al te gemak-

re reden die
nog niet pu-
taar boekske
il over haar

lijkheid, want
man te zijn.
het „heerlijk
verseuren.
zelf als een
p't diepst ge-
uw leeft hij
raden huwe-
leek, volgens
a een buiten-
em toch niet
a dat gehalte

i strijd. Haar
huwd, omdat
chzelf echter
uwt aan het
ir alleen niet
ft".

niet meer te
blijven echter
melijke liefde
eruggewezen.
oeder van Jet
n haar jeugd
gelijk kaliber
bar worden.
ter rechter
ver vindt, en
f".

Nico gebon-
rpleegster op
urt Nico een
roos.
in liefde gaat
oodschap der
krijgen geen
dat we nu al
n. De schrijf-
ontknooping

zen, die van-
r Jet te veel
wijk in gaat.
t, botst tegen
ordt doodlijk
t liggen naast
oorweekt van
taak als wijk-
an heeft ech-
tmoet op een
zoekers".

Twee ringen",
er houdt bij
te graag lezen.
m veelvuldig
Iemand heeft
id onder ons
orden. Die ge-
k van Zuster

Sonja leest. We zijn het van harte eens met de moeder van Jet. Wanneer ze aan haar dochter vraagt, of het nu volkomen uit is tusschen Dr de Laat en haar, antwoordt Jet: „Uiterlijk wel, maar innerlijk is het me onmogelijk. 'k Geloof ook niet dat God dat van me vraagt". En dan antwoordt de moeder, die al vaak haar waarschuwing heeft laten hooren: „Haal God daar nu maar niet bij".

Het is jammer, dat dit boek geschreven werd. Dergelijke boeken brengen onze Christelijke lectuur in discredit. En dat is geen wonder.

„De Wereld groeit", door Jeanna Oterdahl.
J. M. Meulenhoff, Amsterdam.

Het is werkelijk een genot om na dit onwaarschijnlijk-romantische product van Zuster Sonja een boek te lezen, dat zulke gezonde en klare taal spreekt als dit nieuwe werk van Jeanna Oterdahl.

„De wereld groeit" is een vervolg op „Helga Wilhelmina".

Het laatste werd, nog niet zoo lang geleden, uitvoerig in deze rubriek besproken. We kunnen dus volstaan met een korte aankondiging van dit tweede boek.

Het pleegkind van den schoenmaker groeit in dit boek op van bakvisch tot volwassen meisje. Ze moet het al vroeg stellen zonder den steun van haar pleegvader, dien wonderlijken, trouwhartigen filosoof. Het leven is niet gemakkelijk voor Helga Wilhelmina, en groeien doet pijn. Maar deze Zweedsche schrijfster bezielt haar heldin met een sterk idealisme, dat niet doet vluchten uit de werkelijkheid, maar het leven doet aanvaarden als een geschenk uit Gods hand.

Wie „Inger Skram" gelezen heeft, weet dat Jeanna Oterdahl de dingen allerminst ziet in een romantisch waas. Dat geeft haar boeken groote levenschtheid. En het bijzonder aantrekkelijke er in is dat zij zóó dicht bij de natuur leeft, als men misschien alleen in de Skandinavische literatuur maar aantreft. „De wereld groeit" is een nobel en frisch boek, dat we van harte aanbevelen.

M. GR. GILHUIS—SMITSKAMP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan
Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Staan op de Rots.

Van een broeder, die het niet gemakkelijk heeft kreeg ik een schrijven met onderscheidene vragen, die toch ook, welbeschouwd, in den wortel zeer nauw aan elkander verwant zijn.

O zoo graag wil ik trachten hem te helpen.

God geve, dat het gelukke.

Deze broeder heeft gevolgd mijn artikeltjes over het krijgen van teksten en wat daarmee samenhangt.

Nu had hij gelezen het gedenkboek van het Leger des Heils, dat heet: „Gulden Schoven van Gods Akker".

Daarin staat op blz. 35 het volgende verhaal, verteld door Evangelist Dallinga: „In de eerste jaren van het Leger des Heils was ik als jong Luitenant gestationeerd te Gorinchem, onder bevel van den toenmaligen kapitein Vlas. Er werd vurig gebeden om de redding van zielen. Op een Zondag verklaarde Vlas zeker te zijn, op grond van een belofte Gods, dat dien Zondag drie zielen tot bekeering zouden komen.

Met gloed en vuur werd dien dag het Evangelie gepredikt, ook in de laatste samenkomst. De uitnodiging werd gedaan, maar... niemand boog de knieën. De samenkomst moest worden gesloten. Toen ontbrandte bij Vlas een hevige innerlijke strijd. Hij wierp zich op de knieën en bad. Had God hem niet Zijne belofte gegeven? Was Hij dan niet getrouw aan Zijne toezegging? Zag Hij zijn geloof niet aan?

Het werd een worsteling der ziel.

Kwartier na kwartier verliep. Toen het gelaat met een doek werd afgewischt, bleek het, dat het bloed door de poriën werd geperst.

Aan de huisdeur van het kwartier werd geklopt, nog eens geklopt, nog eens geklopt en toen de vermoeide strijder dien nacht zich ter ruste begaf, had de Heere hem de drie zielen gegeven".

Zoover het verhaal.

Nu stelt deze broeder, in verband hiermee de volgende vragen:

1. Is dit werkelijk een belofte Gods?

2. Indien niet, is Vlas dan niet door God in zijn verkeerde houding gestijfd?

3. Is dit werk van Satan?

4. Ik heb wel meer gelezen dat zeer vrome mensen wel eens geprofeetd hebben over een persoon of over een toekomst. Staat dit met het bovenverhaalde op één lijn?

Mijn antwoord op deze vragen is aldus:

1. Neen; ik geloof niet, dat wij hier te doen hebben met een belofte. Gods Woord geeft ons geen enkelen grond, waarop wij zouden kunnen ge-

looven, dat God ons dergelijke beloften zou geven.

Zelfs Paulus, de apostel, als hij van den Heere de openbaring krijgt, dat Hij veel volks in Korinthe had, krijgt geen cijfer te hooren.

Wij hebben aan zulk een belofte ook allerminst behoefte.

Wij hebben de roeping om het Woord te prediken, en de belofte, dat Gods Woord niet ledig wederkeert.

Dat moet ons genoeg zijn.

De groote benauwdheid, waarin Kapitein Vlas kwam te verkeeren, heeft hij zich (ik zeg dit met allen eerbied voor zijn ernst) dan ook zelf aangedaan. Na zijn taak, de prediking van het Evangelie te hebben volbracht, had hij de uitwerking rustig den Heere kunnen overgeven.

Nog klaarder komt dit hierin uit.

Hij meende, dat Hij de belofte had, dat er drie zielen zouden worden bekeerd. Maar nu wil hij ook nog hebben, dat die mensen zullen komen en knielen op de zondaarsbank. Is dat misschien noodig voor waarachtige bekeering?

Wat wist Vlas er van of die drie misschien al niet bekeerd waren, voordat zij tot hem kwamen?

Gaat dan die gebedsworsteling tenslotte niet om den Heere te dwingen in een weg, dien Vlas zichzelf had voorgesteld?

2. Of de Heere dan, door die drie mensen aan de deur te brengen, Vlas niet in zijn verkeerde houding stijfde?

Ik kan natuurlijk niet beoordelen, of die drie mensen werkelijk bekeerd zijn.

Wij moeten hier zeer voorzichtig zijn.

Als dat zoo is, dan was het (afgezien van de openbaring, die Vlas meende gekregen te hebben) Gods voornemen, van eeuwigheid, om dat te doen. Nu kon God toch niet, omdat Vlas zichzelf in dwaling begeven had, die bekeering doen overgaan?

Als Vlas nu in zijn dwaling gestijfd wordt, dan ligt dat niet aan den Heere, Die Zijn Raad uitvoert, maar aan den mensch, die niet leeft bij de eenvoudigheid van het Woord.

Bovendien: wie kan het verband aanwijzen tusschen het komen van die drie mensen en de worsteling van Vlas?

3. Of dit een werk van Satan is, vraagt die broeder. Als daar mensen bekeerd zijn, dan is dat zeker geen werk van Satan.

In zooverre daar in de houding van Kapitein Vlas iets school, dat onschijnbaarlijk was, was het ook zondig; en in zooverre in elke zonde, ook die ons bij onze heiligste verrichtingen aankleeft, de werking des satans trilt, kan men dat hier ook zeggen. Maar natuurlijk kan men niet zeggen, dat die worsteling om bekeering van zondaren Satanswerk is; dat was heerlijk werk, alléén (zoals min of meer al onze werken, ook de beste) bezoeid met menselijke dwaasheid, wijl het niet geschiedde in absolute gebondenheid aan het Woord.

4. Ik voor mij geloof niet in directe openbaringen, aan wien ook, omtrent personen of toestanden. Wel schijnen sommige mensen een soort eigenschap te bezitten, waardoor zij soms in de toekomst kunnen blikken. Ik kan dat niet verklaren, maar dat wij daarin met een openbaring door den Heiligen Geest te doen hebben, dat geloof ik niet, wijl ik daarvoor geen grond heb in het Woord.

* * *

Laten wij met deze bijzondere dingen toch voorzichtig zijn.

Het gevaar is zoo groot, dat men zulke dingen lezende, daaraan meer waarde gaat hechten, dan aan de rustige, geloovige, Schriftuurlijke, ambtelijke bediening van het Woord.

Ik heb respect voor den ijver en de toewijding van de mensen van het Leger des Heils. Maar wat heeft het Leger gedaan voor de herkerstening van ons volk en voor het instandhouden van 's Heeren Kerk in ons vaderland, vergeleken bij den arbeid en den zegen van de kerken, die in de vorige eeuw zijn gaan leven in gehoorzaamheid aan het Woord?

De fout van het Leger, dat het ambt en de sacramenten laat liggen, wordt niet goedge maakt door persoonlijke ijver en geloof, die ook nog telkens de Schriftuurlijke lijn dreigen kwijt te raken.

* * *

Maar nu de moeilijkheid van dezen broeder. „Kijk", zegt hij, „als u en h.v. Bouwe Vlas in de opvatting omtrent belofte, geloof en gebed zoo veel verschilt, waar blijven wij dan? Is geloof dan geen verbeelding en is gebed geen verbeelding? Is het niet alles suggestie?"

Bouwe Vlas meende zoo echt, dat hij een belofte had en dat zijn gebed zoo echt en geloovig was en u zult wel zeggen, dat dat niet deugde, hoe moeten wij daarmee?"

Lieve broeder, ik begrijp, dat deze dingen u even schokken, maar noodig is dat niet.

De genezing van uw twijfel ligt hierin, dat gij begint met voor uzelf, op grond van Gods belofte, kinderlijk, eenvoudig, Christus aan te nemen als uw Borg en Zaligmaker, door Wien gij met God verzoend zijt.

Dan zult gij u weten te staan op de rots van het Woord, waarvan Christus het centrum is.

Dan zult gij ook weten, dat niet alle geloof en alle gebed suggestie is; dat er ja, veel onechts gevonden wordt, maar dat het onechte zich van het echte laat scheiden door het Woord. Dan komt er vastheid en rust in uw leven.

Dus (en dat zeg ik tegen allen, die door allerlei dingen geschokt worden), begin, zonder vragen, Christus te aanvaarden als uw Heiland, op grond van Gods belofte; dan hebt ge daarin het Woord, in zijn kern gegrepen, dan zult gij heel dat Woord zien als Goddelijk vast en gij zult u sterk weten om bij het licht van dat Woord, waarheid en valsheid, werkelijkheid en suggestie van elkander te onderscheiden.

D. v. D.

HET BOEK VAN DE WEEK

Honderd brieven van Calvijn, vertaald en toegelicht. 1)

Het is verwonderlijk, dat zoo weinig werken van Calvijn in onze taal te lezen zijn. Ons land heeft een zeer gezegend tijdperk gekend, toen, volgens een liberaal geschiedschrijver, het Calvinisme voor ons volksleven dezelfde betekenis had als de lucht voor onze longen.

Bovendien heeft de 19e eeuw ons een Calvinistische Revell gebracht voor velerlei levensterrein. Wat zou er nu meer voor de hand liggen dan dit, dat zoo niet alle, dan toch de meeste geschriften van Calvijn voor ons volk vertaald waren?

Calvijn schreef ook niet moeilijk. En de onderwerpen waarover hij schreef boezemden ons Calvinistisch volk in zijn beste tijden groote belangstelling in.

Ook was dat volk meestal niet traag om boeken te koopen. Menig man-uit-het-volk uit de dagen van Kuyper had een heel bibliotheekje van deze soort lectuur.

Toch treft men zeer zelden een in 't Hollandsch vertaald werk van Calvijn aan. De Institutie dan uitgezonderd.

Verder vindt men commentaren van Calvijn in bibliotheken van predikanten.

Een heel enkele maal treft men Calvijns boekje: „Van de Ergernissen" aan. Zeer zeldzaam is de vertaling van Calvijns boek „tegen de Vrijgeesten". Verder nog enkele kleine geschriftjes en dan hebben we alles wat in 't Hollandsch vertaald is.

Wie meer wil lezen van Calvijn was tot voor korten tijd geheel aangewezen op het oorspronkelijke, dat niet voor het volk toegankelijk is vanwege de taal (Latijn en Fransch), maar ook vanwege den omvang. De Geneefsche uitgave van al Calvijns werken bevatte 7 folio deelen. De Amsterdamsche van 1671, die beter en vollediger is, leidde 9 deelen folio. Ook deze zijn zeer zelden te koop.

De nieuwere uitgave van Baum, Cunitz en Reuss, waarvan het laatste deel in 1900 verscheen, is 58 deelen groot. Daarbij zijn honderden preeken (ongeveer 850, terwijl er nog 1250 in handschrift liggen, die nooit gedrukt werden) en.... 4271 brieven uit Calvijns tijd, van, aan en over Calvijn.

In onzen tijd is een geheel nieuwe Deutsche uitgave van P. Barth en W. Niesel bezig te verschijnen, ook in de oorspronkelijke talen. Al deze schatten zijn ontoegankelijk gebleven voor degenen, die deze groote werken niet kunnen lezen.

Voor wie de Deutsche taal leest is er nog een prachtuitgave van Calvijns Brieven: Rudolf Schwarz, Johannes Calvins Lebenswerke in seinen Briefen, 2 deelen, Tübingen, 1900, (759 Brieven van Calvijn, met uitvoerig register en zeer vele aantekeningen.) Maar ook dit werk is niet meer te verkrijgen bij den boekhandel en antiquarisch zeer gezocht.

Het is eigenlijk onbegrijpelijk, dat ons Calvinistisch volksdeel, dat den naam Calvijn zoo hoog houdt, van dezen levensarbeid onkundig is gebleven. Dat is een groot gemis. Wie Calvijns Brieven gaat lezen, doet telkens verrassende ontdekkingen. Men zegt dan: Is dat Calvijn? Ik had hem mij geheel anders voorgesteld.

Hij is Schriftuurlijk fel tegen „Rome", maar daarom juist niet van het genre onzer anti-papisten. Tegen allerlei voorloopers van moderne religieuzeit is hij nog feller dan tegen Rome. Hij staat daar dus heel anders tegenover dan vele hedendaagsche „Calvinisten".

En deze strijder naar rechts en naar links, desnoods tegen zijn eigen geliefde broeders in den Heere, als zij 't gevaar niet zien — deze polemist „in den Heere" bij uitnemendheid — is ootmoedig en bescheiden en verdraagzaam „in den Heere" als niemand anders.

Calvijn was zeer begaafd, maar hij heeft zijn verstand en hart gevangen gegeven aan Gods Woord. Hij is gestorven aan de wijsheid dezer wereld omtrent God en Zijn werken en hij is op-

1) W. de Zwart, Calvijn in het licht zijner brieven. Honderd brieven van den reformator, vertaald en toegelicht door W. de Zwart. Kok, Kampen, 1938.